

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
an 20 cor.
6 m. 10 cor.
pe 3 m. 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22

INSERTIUNILE:

de un gr. garsonaj: pe lină de 10
linii: a două cor. în două, a 1-2
cor. 1 h. de fiecare publicare.

Acest abonament nu este și inserții
deosebite ce plăti separat în Arad.

Prețuri pentru orăș și comitate

Scrisorile străine nu se primesc

Cătră on. abonenți.

Cu încheierea semestrului rugăm pe toți on. noștri abonenți să binevoiască a grăbi cu reînnoirea abonamentului, ca să nu se întrerupă trimiterea ziarului, cu atât mai vârtos, că ulterior nu mai putem servi cu numeri, deoarece foaia apare numai în atâtea exemplare cât face numărul abonenților ei.

HOTARĂLE.

Mai anul trecut, într'un lung articol publicat în ziarul nostru, dl Brode, cu admirabila sa claritate de a vedea și putere de a documenta, arăta cu date statistice ce slabi sunt Maghiarii la hotarale țării și ce tari sunt naționalitățile, cari de jur în prejur strâng poporul maghiar ca într'o cingătoare de oțel.

Acum de curând, în mijlocul marșului triumfal spre cuceririle naționale, câte-va ziare șoviniste își pun aceeași întrebare:

— Stat național, da, dar ce ne facem cu hotarele?

Le-a venit în gând această întrebare, pentru-că Cehii au început să amenințe și să le pună în vedere, că Nordul Ungariei nu e de loc unguresc și că trei comitate întregi sunt slovace, cu numai 2% elemente străine.

Firește că sunt slovace. Și ce o să caute aici reșimentele ungurești? Cu ce drept să li-se ceară locuitorilor de pe acest teritor ca să tolereze ca limbă de comandă pe

cea maghiară când ei n'o înțeleg și pe când prin limba lor sunt legați de frații lor cehi, de cari nu-i desparte de cât strâmtoarea munților?

Ear dela Slovaci, pe drumul graniței încolo, ajungem la Ruteni și dela aceștia la masele compacte ale Românilor. Acum regiunile ungurești încează cu totul și începe stăpânirea românească pe munți și văi, pe pasuri și câmpii.

Carpații dinspre Moldova și cei dinspre Muntenia, țara Bârsei și a Făgărașului, țara lui Huniade și a Severinului sunt românești, sunt apărate tot de brațe și de sânge românești. Și dincolo de ele se întinde falnicul Regat, cu oastea dela Plevna. Tot românesc și acela.

Lângă noi, pe o părțică de hotar se întind Sârbi, ear Croații, frații lor, cu care la nevoie știu să se împace, formează zid în contra armatei ungurești.

Asta e situația. Hărți sunt destule, statistici asemenea, ca naționalitatea maghiară cu voinicosii ei conducători de astăzi, să-și vadă și numărul și teritoriul și să-și facă cuvenita socoteală, înainte de a-și pune în aplicare planul cu maghiarizarea armatei.

Țara nu este stăpânită de elementul dela centru. Din punct de vedere strategic și al apărării generale locuitorii dela periferii își au importanța cea mai mare și au totdeauna dreptul să ceară ca să se țină seama de forța lor în stat.

Câtă vreme popoarele nemaghiare, cari de veacuri păzesc hotarele, se simt lovite în

existența lor națională; văzând ele, că până și din armată se face un mijloc de ale despoia de cea mai frumoasă a lor podoabă, de limba națională, — raporturile cu șovinismul se schimbă din rău în mai rău și siguranța dela hotară devine din ce în ce mai problematică.

De aceea cu bucurie luăm la cunoștință amenințarea Cehilor și cu bucurie înregistrăm mișcarea Slovacilor din comitatele lor. E cea dintâi lovitură ce li-se dă celor din Budapesta. De nu se vor desmeteci, vor urma și altele.

Cât ne privește pe noi și atitudinea noastră în chestia armatei, mărturisim că nici odată n'am crezut, că o soluțiune după formula kossuthistă ar fi posibilă și că Majestatea Sa ar putea face concesii păgubitoare naționalităților.

Nici prin gând nu ne-a trecut că noi, cari am fost spriginul și țaria armatei comune în loc de a primi drepturi mai largi pentru limba românească și un număr mai mare de ofițeri români, să fim direct sacrificii.

Acum că vedem cum se dezvoltă lucrurile la Budapesta, cari sunt propunerile mijlocitorilor dintre Suveran și partidele din coaliție, avem tot cuvântul să fim îngrijorați și să eșim cu totul din rezerva de până acum.

Vom face deci apel la deputații noștri și la alegătorii lor, ne vom ridica glasul prin presă și întruniri și vom mișca hotarele, ca să se știe, că nu vom nici o limbă ma-

VINO!

Rabd ocare, rabd osândă
Numai vino înapoi
Fără tine roabă blândă
A trăi nu voiu, nu voiu!

...Moi tiri în praf înainte-ți
Voiu spăla cu lacrimi drumul
Peste care tu vei trece
Revărsând din păr parfumul.

Voi obli cu palma-mi calea
Care duce lângă moară
Unde banca mică este:
„A iubirii-ne comoară...“

Numai vino... Vino grabnic!
Blandă roabă, blandă roabă...
Pe al dorului harapnic
Veți ajunge mai de grabă..

Vino! Te aștept cu lacrimi
Și cu brațele deschise,
Tu iluzie a vieții
Și viața 'n moarte vise!

Vino, căci de nu ești dragă
Lângă mine.. Nu sunt viu
Și 'n patul meu mă sbucium
Pare cași fi în sicriu.

Emil Isac.

Geograful Reclus.

Iean Jacques Elisee Reclus n'a fost numai geograf; ea corifeu de frunte a luat parte la evenimentele, ce se imbulziau atunci pe arena istoriei patriei sale în Franca. El, copilul născut între bubuituri de tunuri și pocnituri de puști, n'a rămas indiferent față de cursul evenimentelor; de aceea în Decembrie 1851 fu exilat, în 1870-71 făcu parte din garda națională; prins de armata din Versailles îl amenința deportațiunea în 16 Nov. 1871, dar fu numai exilat.

De cu vreme a debutat el și în literatură și cariera începută într'aită parte aici și-o termină: Dacă pe alt teren, pe cel politic, n'a putut fi mare, dacă n'a devenit un Thierry, ajunge el celebrul geograf Reclus, tatăl geografiei moderne geologice, autorul operei traduse aproape în toate limbile (firește la noi nu e tradusă) „La terre“ și „Nouvelle géographie universelle“.

În prima fasă a exilului său a călătorit mult și impresiile și le a pus pe hârtie; un nou Humbold, frances însă, care știa captiva cetitorii cu articolele și schițele sale geografice.

După prima nereușită în politică fu recompensat prin stima publicului față de autorul cărților „Voyage à la Sierre Nevada de Sainte-Marthe“ (1861), „Les villes d'hiver de la Méditerranée et les Alpes maritimes“, descrierea călătoriei în Anglia, etc. În curând ajunge autoritate și numai faptulul acestuia are să mulțumească, că în 6 Nov. 1871 n'a fost deportat ca delievent politic.

Rodul muncii sale, care poate mulțami pe ori-și-cine, fu catedra de geografie dela universitatea din Bruxelles, la care catedră fu o cele-

britate, fala universității și orașului. Cursurile lui erau evenimente în oraș, erau foarte populare nu numai de studenți, ci și de publicul doritor de a asculta pe cel-ce atât de frumos știuse să povestească „Histoire d'un ruisseau“. Prin aceasta și prin cele două amintite „La terre“ și „Nouvelle géographie universelle“ el fu unul din întemeietorii geografiei științifice de azi, geografie geologică fizică, ba mai mult el a mai fost unul din aceia, cari au pus basa geografiei ca disciplină în forma aceea, în care azi se propune prin școli, scoțând-o din cadrul unor simple impresii exacte de călătorie.

De aceea moartea celui născut în 15 Martie 1830 în St. Foy-La Grande (departamentul Girande) întâmplată zilele trecute, a deplâns-o nu numai frate-său, renumitul succesori al catedrei lui Troussot și profesor al facultății de medicină din Paris, Paul Reclus, ci întreagă lumea cultă.

Operile lui pe lângă temeiul incontestabil științific sunt niște povestiri frumoase, dulci, par'că citești un frumos roman. Asta le explică deosebita popularitate și 'n știrile publicului mare, prin ceea-ce au contribuit mult la popularizarea geografiei și la Francezi, cari mai nainte așa de puțin geografie învățau. Revoluționar în politică, operele lui au făcut revoluție în știință.

Ca să te convingi despre toate acestea, trebuie să le citești și tocmai de aceea e mare pagubă, că pe la noi, nefiind traduse, sunt așa de puțin răspândite și cunoscute. I. M.

CUGETĂRI.

Orice adunare numărăoasă e multime și multimea n'a înțeles nici odată limbajul adevăratei rațiuni.
Lord Chesterfield a

ghiară în armată și că lovitură ce se prepară pentru noi, e o lovitură, ce se dă țării însăși și poate avea cea mai fatală urmare pentru existența ei.

Conzistor plenar, s'a ținut astăzi în afacerea școalei de fete din Arad.

Sub prezidiul P. S. Sale Episcopului I. I. Papp s'au întrunit Dr. N. Oncu, Augustin Hamsea, Petru Truția, Sava Raicu, Constantin Gurban, Dr. I. Trailescu, Traian Vățian, Traian Magieru, George Feier, Dr. N. Oprean, D. Muscan, ref. G. Popovici, ref. G. Serb și G. Purcariu.

Rusia, războiul și viitorul.

Dintr-o corespondență primită din Petersburg de „National Zeitung. ... Din ce în ce căpătăm convingerea, că țarul n'are dreptate și că războiul e un capriciu rău al lui. Nu e deci de mirare, dacă lupta se dă fără însuflețire! Dar aproape nicăiri (vorbește de sentimentele ce domnesc acum în toate straturile populației afară de birocrație) nu găsim o creștere a urei — în contra inamicului; din contra mai mult o oare-care simpatie bună-voință și foarte adesea o stimă reală. În tocmă același lucru se observă și la ofițeri. Când te întâlnești cu unii dintre aceștia cari se întoarseră raniți în patrie și sunt gata earăși să plece pe teatrul de război capeți impresia, că ei se duc să-și facă datoria lor, să se măsoare cu un adversar foarte respectabil, ear nu pentru apărarea patriei în contra „atacului laș al unui adversar detestat“.

Acestea sunt ideile pe cari armata le va aduce și le va împrăști acasă! A fost ea mică aprinderea, cu care trupele au plecat la luptă, dar acum ele se întorc în țară și mai indifereente. Aceasta cel puțin în ce privește ura în contra adversarului..

De pe acum se aud zeloși luptători pentru ideea, că amândoi adversarii ar trebui să încheie o alianță. În această privință nu joacă rol numai aluzia la pacea dulce dintre Prusia și Austria — o aluzie ce ar putea fi dictată de intenția momentană de a scăpa ieftin din impas — dar sunt și argumente destul de puternice. Bine înțeles, că aceste glasuri nu răsună încă azi tare în public. Cu toate acestea ele merită cea mai mare atențiune, mai întâi ca un simptom pentru situația generală pentru viitor și apoi fiind-că astfel de păreri se aud din partea celor mai liniștiți, mai experimentați și mai prevăzători bărbați.

În adevăr, nu puține motive vorbesc în favoarea acestei idei, ce azi pare poate fantastică. Dacă după război, soarta se va întoarce așa cum doresc cei mai buni bărbați ai Rusiei, că adică să se reculeagă, să-și vindece rănilile, să-și cultive forțele interne, să le cruțe, atunci rivalitatea actualilor adversari, care pentru Japonia corespunde unei necesități iminente, ear în ce privește Rusia nu era de cât o poartă neînfrântă de aventuri, va peri în curând cu desăvârșire. Cum se desfășură lucrurile, Rusia poate să facă cel mai puțin rău Japoniei, și invers, Rusia, prin construirea liniei ferate, etc., și-a creiat în chip artificial interese pe teritoriul chinez, pe când adevăratele sale interese au rămas nule. Întreg spiritul și structura comerțului său, precum și condițiunile geografice ale acestuia o fac un concurent cu totul nepericulos pentru expansiunea comercială a Japoniei; cu totul contrar în ce privește Statele-Unite și Anglia, aliatul de azi, cari vor intra în curând în lupta cea mai aspră de concurență economică și cari la rândul lor vor privi cu mare neplăcere ridicarea politică și economică a Japoniei.

Extremul orient va fi foarte curând teatrul celor mai violente lupte comerciale-politice, în cari vor intra cu mai multă pasiune de cât Ru-

sia toate țările albe, însăși Germania, Franța și Belgia. Dacă Rusia își păstrează portul său la Pacific (aceasta este o condiție de viață acolo) poate să stea departe de această luptă. Pentru politica sa colonială, și pe cea mai întinsă scară, ea are destul spațiu în propriile sale granițe și n'are trebuință să zdruncine cercurile de influență ale Japoniei. Prin cedarea Kwantungului și a liniei manciuriene, ea ar fi vindecată de urmările unei idei fixe, care dela început a fost un non-sens, anume ca să întreție, cu sacrificii enorme o linie ferată, care în loc să fie o cale de export a devenit o poartă de intrare extrem de periculoasă de produse străine până în Siberia.

Din toate acestea rezultă că Rusia și Japonia cu timpul s'ar putea împăca din punct de vedere economic și politic. Japonia are mare interes să se stabilească ferm pe continent și să fie apărată aci în flanc printr-o alianță. Rusia, la rândul său, ar scăpa simplu din situația insuportabilă de a-și fi mereu răpită respirația liberă în Europa de către un adversar puternic..

Războiul ruso-japonez.

Japonezii la Vladivostoc.

— 10 Iulie n.

Petersburg, Aici se știe, că Japonia a debarcat 60.000 de oameni pe insula Sachalin, prin ceea-ce a luat insula în posesiune. Amiralul *Biriev* s'a întors din Vladivostoc; se zice că el va fi ministru de marină.

Vladivostoc. (Agenția telegrafică din Petersburg). De pe coasta sudică a insulei Sahalin s'a văzut îndreptându-se spre ost o flotă, consta din corabiile de război *Fuso* și *Gien-Juen*, din un crucișător model *Ivate*, din șase crucișătoare mai mici, din patru canoniere, 36 contratorpiloare și zece corăbii de transport.

Londra. De pe câmpul de război se scrie, că situația generalului *Lincol* e desperată. O parte din armata-i e pe cale a se răscula. Soldații desertează cu droia și se predau de bună voie Japonezilor.

Revoluția din Rusia.

— Declarația drepturilor omului. —

Delegații zemstvourilor, întruniți în adunare solemnă în Moscva, au precizat, într'un document istoric, revendicările poporului rusesc.

În zilele de 28 și 29 Iunie, întrunirea reprezentanților orașelor și a zemstvourilor, a votat cu unanimitate, trimiterea prin telegraf către adunarea ministrilor rezoluțiunea luată, din care dăm aci principalele extracte:

...Considerând, că este indispensabil, pentru a asigura buna funcționare a serviciilor publice, să se aplice principiile stabilite de zemstvourile de la 19 și 24 Noemvrie 1904, conferința a recunoscut:

1. Că este indispensabil și urgent a se introduce în Rusia o reprezentare națională stabilită pe baze constituționale, adică a da acestei reprezentări dreptul hotărât de a legifera, de a stabili bugetul statului, de a controla administrația și pe ministri;

2. Este evident pentru conferință, că proiectul Buliguin nu răspunde la nici una din cerințele acestea elementare;

3. Elaborarea normală a reprezentăției naționale este, de fapt, nulă, dacă există fără participarea elementelor naționale, cari au fost sistematic înlăturate;

4. Apare, în astfel de condiții, că sistemul politic actual nu poate dura;

5. Că prin urmare, și fără a aștepta realizarea reformelor, înainte de ori-ce și pentru de a permite tocmai elaborarea normală a reprezentăției naționale, este trebuință să se proclame imediat inviolabilitatea persoanei și a domiciliului, libertatea vorbirii și a presel, drep-

tul de întrunire, și de a restabili în drepturile lor pe toate persoanele cari, au fost excluse pentru cauze politice și religioase;

6) Dacă garanțiile acestea fundamentale ale dreptului civil și suprimarea tiraniei administrative nu vor fi decretate, ori-ce alegere va fi firește falsificată și zadarnică și va spori de ordină consolidând, după procedurile de *ger* Buliguin, abuzurile administrative existente.

Adresa aceasta are o importanță considerabilă, fiind-că respinge în mod solemn reforma imperială, așa cum o concepușe Buliguin. Ceea-ce cer delegații orașelor și ai zemstvourilor este într'adevăr cu totul alt-ceva.

În studiul prealabil pe care l-au făcut acestui proiect de constituție, dânsii au declarat că reprezentăția națională să cuprindă două camere: una, a deputaților, aleasă de toată populația; a doua, aceea, care va rezulta din votul autorităților locale alese mai înainte, cu specificarea, că instituția zemstvourilor va trebui întinsă în tot imperiul.

Intrând în detaliul alegerii Camerei delegații au stabilit principiul unei împărțiri a imperiului în arondismente, a căror însemnătate să fie stabilită după un recensământ.

O cotă inteligentă ar permite orașelor să nu fie zdrobite de reprezentăția satelor; însă principiu unanim adoptat este, că toți supușii ruși vor trebui să poată vota după ce vor fi împlinit 25 de ani, fără deosebire de naționalitate, de religie și chiar fără deosebire de sex.

Dacă împăratul nu se va hotărâ îndată să facă concesii trebuincioase, atunci se va face apel la popor.

Noue planuri revoluționare.

Revoluția marilor duci. — Peterhoff e în pericol. — Un ministru romin despre predarea lui Potemkin.

În seria desfășurării evenimentelor revoluționare din Rusia, senzația o compune revoluția de palat a marilor duci. Sârmanul țar! În timpul acesta mateloții din Kronstadt amenință Peterhofful.

Ministrul Cantacuzino despre Potemkin.

București. Ministrul președinte român Cantacuzino în următorul chip s'a exprimat înaintea unui ziarist din Constanța:

— Numai atâta pot să vă spun: sunt foarte fericit, că treaba s'a sfârșit așa și vă asigur, că și regele e mulțumit cu soluția asta. În tratatele, ce le avem cu Rusia nu e vorba *nici de delicuenți politici, nici de desertori*, de aceea n'avem altă datorie, decât să ascultăm de legile umanității. Nu va fi nici-când România călăul nici-unei puteri din lume. Liberii ne-am născut și numai în libertate putem fi fericiți și prospera.

Țarul în Moscva.

Petersburg. Țarul către sfârșitul lui Iulie va merge în Moscva însoțit de Trepov, unde va publica solemn legea despre tuma imperială.

Revoluția marilor duci.

Londra. Un personajiu însemnat politic rus a zis umătoarele: În Rusia e o conjurație reacțională foarte estinsă, ce are drept scop detronarea lui Nicolae II. Tabăra reacționarilor are în frunte pe marele duc *Alexandru Mihnilovici* și *Mihail Alexandronici*. E mare teama, că revoluția de palat nu va răuși și toți membrii ei vor fi nimiciți.

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftin și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpă-
răm din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână cu-
rată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadságtér 17 — PÉCS, Kirá'y u. 1 o o o

LEICHER FLEISCHER.

Matrozi de pe Potemkin în Budapesta.

O foaie de sară din capitală scrie:

Azi înainte de amiază au sosit la gara de ostășe bărbați interesanți. Au venit cu acceleratul din Verciorova. Sunt oameni musculoși, țapeni, au fața părțită de soare și barbă. Au tras la un birt, ca lângă ceva băutură să se odihnească de greutatea lungului drum.

Acești șase bărbați, cu numele George Vasilor, Alex. Trochmann, Șulco Knizici, Mihael Constantinovici, Sergiu Tripoff și Armin Deutsch au fost mateloți pe Potemkin. Deutsch e unul din membrii comitetului revoluționar, care acum două săptămâni a mers din Petersburg la Odesa, ca cu ceilalți 200 să pregătească răsvrătirea Rusiei meridionale.

Un cetitor al foaiei noastre, care era în birt, a vorbit cu mateloții „predați“. Fiecare din ei știu ceva nemțește. Ei au spus următoarele:

Planul comitetului revoluționar central ar fi fost, ca răscoala de pe Potemkin să fie primul pas spre revoluția generală. Răsvrătirea din Odesa încă a fost numai o parte din revoluția generală, dar mateloții n'au fost destul de bine organizați.

Ei au adaos, că *peste două luni se vor întoarce în Rusia, când va izbucni din nou revoluția generală.*

După amiază au plecat pre Viena.

Din străinătate.

Separarea statului de biserică în Franca.

Cu o majoritate de 108 voturi parlamentul francez a primit proiectul de lege, care separă statul de biserică. Grupurile opoziționiste au încercat zădărnice să obțină amânarea acestui important proiect de lege; dar camera se arăta prea mult dispusă pentru a face acel pas hotărâtor, care duce la împlinire separarea celor două țări: statul și biserică.

Marea majoritate a voturilor exprimate în favoarea separării celor două administrații, dovedește, că proiectul de lege a corăspuns unei dorințe generale. Victoria guvernului era dară așteptată de întreaga țară, excepționând unele provincii, în care spiritul eclesial mai domină mințile. Intru-cât privește obiceiurile de educație, se va produce o schimbare însemnată în sânul familiilor nobile, un proces reformator important se va produce în viața spirituală prin noua administrație. Organizația bisericească stăpânit până acum, după-cum dovedește istoria de o mie și jumătate de ani, toate formele de stat. Mărețele ei dogme și colosala putere a disciplinei au influențat ori-ce legislație, ori-ce organism politic, ori-ce mișcare intelectuală în mod direct sau indirect. Puterea și influența bisericească nu putea fi slăbită prin nici o lege, dacă mai rămânea stăpână pe terenul educației prin școală.

Preoțimea nu va dicta de acum în colo în școlile populare și în liceele franceze. Un nou factor cultural va fi creat în viața publică a Franței: dascălimea laică, și cu aceasta se va însemna un nou period de dezvoltare în viața intelectuală a națiunii.

Urmările culturale, pe care le va avea separațiunea bisericească de către stat, nu se pot desigur observa în tot cuprinsul lor. Pentru viața politică însă această separare are o importanță colosală; prin proiectul de lege votat s'a ținut a sparge propaganda clericală, care se făcea pe terenul educației.

Naționaliștii au suferit o învingere prin înșasă politica lor dușmănoasă față de Germania. Dela 1870 și până acum s'a format în Franca o nouă generațiune, care judecă cu mai multă liniște catastrofa, prin care a trecut atunci poporul francez.

Dorința de a se întreține legătura de prietenie cu Germania se exprimă din ce în ce mai mult în sânul poporului francez, ear' strigătele de alarmă ale naționaliștilor au trebuit să amuțească.

Astfel, biserica va trebui să-și schimbe și ea linia ei de conduită de până acum, dacă vrea să mai aibă vre-o influență asupra vieții politice din Franca.

Didactice.

Un congres important. În timpul Expoziției universale din Liège se va ține în acest oraș un congres internațional al învățământului primar în zilele de 2, 4, 5, 6, 7 Septembrie st. n.

Acest congres va avea și se pronunțe asupra a tot ce poate face școala pentru a se stabili pacea universală și frăția între popoare.

Sunt apoi la ordinea zilei chestiuni asupra dezvoltării științelor pedagogice, asupra învățământului agricol în școlile primare, asupra colaborării familiei și școlii în educația și patronajul copilăriei în timpul și după studiile primare etc.

Toți institutorii și învățătorii pot trimite adesiunea lor morală la acest congres.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie 1905.

— «Arad és Vidéke» licuidează. Magnații s'au urit de a mai tot scoate din pungă. Căci pentruca publicul să-i citească, nu plătia publicul, ci dânsii — magnații. Acum în urmă însă nu mai vor, nici pe banii lor, să-i citească. Inzădar încercat-au toate. Inzădar s'au arătat mai teribili față de noi, mai sălbatici și mai impertinenți decât toți ceilalți colegi. — Nimic n'ajută «Arad és Vidéke» licuidează. Și-a terminat cu glorie cariera...

— Regele sârb nu e primit la Viena. Cercurile politice din Belgrad se ocupă cu idea, ca regele Petru să poată vizita curtea din Viena și ca M. Sa să primească pe regele Petru în Iseni. Când se străduiește la așa ceva, revocă în memorie vizita, ce a făcut-o regele Alexandru la curtea vieneză. Închiderea consulatului sârbesc din Viena dr. Vukotić ar fi în legătură cu noua vizită. — Dar cei din Viena n'au de loc chef să primească pe regele conșurătorilor.

— Ciocnire între Român și Maghiar... pe tabla de șac. La Ostende s'a început de câțva timp o întrecere în jocul de șac, la care iau parte 14 șahiști dintre cei mai renumiți din toată lumea, între care românul Marcu din Viena (originar din Bucovina) și Maghiarul Maróczy din Budapesta. Fie-care a jucat până acum 15 partii. După 14 partii jucate ajunse Maróczy la locul prim. La a 15-a parte a ajuns în luptă Maróczy cu Marcu. În jocul sicilian, ce s'a desfășurat pe tabla de șac, a învins Românul Marcu pe Maghiarul Maróczy și astfel Maróczy a pierdut întăietatea și a ajuns la locul al doilea. La locul prim se află acum Janovszky. Marcu se află acum la locul al patrulea. Ordinea după a 15 rundă e următoarea: Janovszky 10 $\frac{1}{2}$, Maróczy și Dr. Tarsch 10, Schlechter 9, Marshall și Marco 8 $\frac{1}{2}$, Leonhardt 8, Teichmann și Burn 7, Wolf și Alapin 6 $\frac{1}{2}$, Blackburne 6, Tsigorin 4 $\frac{1}{2}$, Taubenhau 3. O parte câștigată numără 1, o parte remis numără $\frac{1}{2}$.

— Dela conservatorul din Praga: Ni-se scrie: Dl Romul R. Millea și-a dat în 7 VII 905 concertul de absolvare la conservatorul de aici, care a fost încoronat de succes strălucit, făcând să vibreze inimile tuturor ascultătorilor de sentimentele cele mai plăcute și stărnind admirația și recunoștința pricepătorilor în ale muzicii. Dl Millea e singurul, care absolvă în flaută anul acesta, și prin dibăcia sa a ajuns acolo, că de timp îndelungat era angajat în orchestra teatrului german totdeauna, când se preda vre-o operă mai mare; cei ce-l cunoșteau deci nu s'au înșelat în așteptările lor, căci acest concert a fost cea mai eclatantă dovadă a talentului său muzical.

— Testamentul baronului Rotschild. Zilele trecute au executat moștenitorii testamentul baronului Alfonz Rotschild. Între moștenitori se aflau o sumedenie de legate de binefacere, din care se vor ajuta cei lipsiți fără deosebire de religie și națiune. A lăsat apoi frumoase sume institutelor de artă și știință. Așa academiile de arte frumoase a moștenit 200.000 franci. Loc de frunte între moștenitori ocupă institutele, școlile, așezămintele jidovești.

— Universitate pribeagă. Din oraș în oraș a pribegit universitatea din Budapesta până a ajuns în fine aici. Aici încă s'a schimbat de multe ori. Acum se zice, că *facultatea filosofică a trecut în vechiul edificiu al dietei din Sándor utca* dimpreună cu seminarii și laboratorii cu tot. — În loc să se facă adecă un edificiu corăspunzător, când s'a restaurat acum câțiva ani, s'a dovedit acum, că în vechiul edificiu din Egyetem-tér abia începe facultatea teologică și iuridică.

— Știri literare. „Lucașărul“, frumoasa revistă literară ciscarpatină pornită de tinerimea universitară de aici, după ce s'a tipărit timp de mai mulți ani în tipografia Poporul Român, se află acum în acea poziție plăcută și aproape fără pereche în viața revistelor noastre, că își va deschide o tipografie proprie, care va fi pusă sub direcțiunea domnului Iosif I. Sceopul (Mihail Stan) redactorul răspunzător al Lucașărului. Pe lângă tipărirea revistei, tipografia „Lucașărului“, după cum suntem informați va mai scoate și cărți și alte lucrări de arte grafice, menite de a desvolta dragostea de artă și gustul estetic al păturilor noastre mai culte.

— Se caută auditori pentru miliție. Ministrul de culte și instrucțiune a adresat către senatul universității din Cluj o scrisoare prin care îl aduce la cunoștință, că are mare lipsă de candidați pentru auditura militară și încă de aceia care cunosc bine limba ungurească.

Candidații trebuie să fie absolvați dreptul și la timpul prescripș de serviciu vor primi detașat un ajutor de 1600 coroane.

Tinerii români, care au absolvat dreptul și doresc a se aplica pe cariera militară, de astă-dată au o bună ocaziune de care să pot folosi.

— Din tainele stației balneara Buziaș. Sunt fericiți oaspeții acestei stațiuni balnear, căci se zice, că cele mai frumoase dame din lume s'au adunat aici, îndeosebi, de când s'a aflat radiul datător de viață.

În zilele trecute pe orizont a apărut o „frumusețe orientată“ în parcul imnăscut, vestit, că costumul aduce multe surprize. Deci acum să se vorbească din nou și vorbeau numai de ea.

— Cine e frumoasa damă?

Răspunsul era:

— Nu știu, dar' nici nu aș dori să știu...

În curând însă s'a aflat. Voalul de incognito a fost tras jos de pe persoana admirată. Ea e adecă nevasta Pașei S. F. R. din Constantinopol, care sub pază strașnică își face cura în Buziaș. Cel mai fericit și invidiat e proprietarul băilor, care a putut vorbi cu prea frumoasa nevastă a șahului.

— Locotenentul și studentul. Acum câte-va luni s'a întâmplat, că locotenentul Kirscher în un oare-care birt și-a permis niște observații obraznice asupra unei domnișoare, ce din birt cu frate-său voia să meargă acasă.

Studentul, fratele fetei s'a repezit la locotenent, la pământ și numai grație intervenirii publicului din birt a putut să se depărteze studentul cu sora sa din birt, fără ca să fi avut ocazie locotenentul să-și folosească sabia. Purtat incidentul în știrile publice, acesta se puse întreg pe partea studentului. Drept aceea prietini au cercat să aranjeze întreaga afacere pe cale pacifică.

Tatăl băiatului, un comerciant, fu capacitat și-și trimise copilul să se roage de ertare. Aceasta s'a și întâmplat dar la porunca locotenentului fu biciuit cu un gârbaciu de un caporal, ce se afla atunci în casa aceluia.

Judecătoria militară a pedepsit pe locotenent cu patru spre zece zile închisoare, ear pe caporal cu cinci spre zece.

— Sărmana Alice! Când am celit statistica, apriori mi-am adus aminte, că numai de Alice Roosevelt poate fi vorba. Ea e adecă atât de amoretată în sporturi, cât și tatăl său. Face mari drumuri pe jos fără să obosească; e călăreată bună, pasionată visitoare și foarte pătimășă dansatoare. Președintele a și zis odată:

— Fiica-mea se întrece cu mine întru toate, face drumuri de lungi kilometri fără ca să ostenească etc.

Și poate, de n'ar fi așa pretensivă societatea, n'ar trebui să se ostenească atât de mult biata Alice. Căci statistica isprăvilor ei din lunile trecute arată cifre, ce te pun pe gânduri. A luat parte la 408 dineuri, a dansat la 350 baluri mari și a

foșt de față la 200 de petreceri cu dans. A dat mâna cu 32.000 de oameni, a făcut făcut 1700 de visite și a apărut la 680 five o'clockuri. A fost în opt rânduri paranimfă, dar în timpul din urmă a spus, că nu va mai primi nici o atare ocupație onorifică — fiind-că toiletele o costă prea mult.

— Turnul bisericeii Sf. Catarina din Danzig a ars. Au fost în turn afară de clopotele obișnuite o muzică întocmită din 35 clopote, cari încă s'a topit. Clopotele au fost făcute acum 500 ani de meșterii holandezii.

— Dragostea sublocotenentului bosniac. Drama e sfâșietoare, mai năpraznică în viață, decât pe scenă, fiind-că e adevărată.

Era o cusătoare frumoasă, drăguță, fata tânără Ana Hofbaner în Budapesta. A făcut cunoștință cu sublocotenentul Svetozar Milobara de la primul regiment bosniac și s'au îndrăgostit foc unul de altul. De căsătorie nu putea fi vorba fiind ambii săraci.

— Să trăesc cu tine așa, nu vreau — zise sublocotenentul.

— Să murim deci împreună! — replică fata.

S'au și înțeles. Fata a mers la locuința sublocotenentului, unde ambii au luat otravă. După câteva ore el a și murit, ear' ea fu transportată la spital, unde doctorii vreau s'o re-dee vieții.

Foarte duioasă e epistola, ce a scris-o fata către mamă-sa:

— Iartă-mă scumpa mea măicuță, că te întristez așa de tare. Dar' iubesc la nebunie și sunt foarte nefericită. Bunul Dumnezeu să te binecuvinte, să te mângăe... scrie între a.tele.

— Japonezii pe insula Sahalin. Se telegrafează din Petersburg următoarele: Generalul Japuloac anunță din Sahalin, că flota japoneză a atacat coastele insulei și i bombardează fortificațiile, iar trupe japoneze au început a debarca sub scutul notei. Canonierele japoneze au tras focuri și asupra bateriilor de pe țarm, la ceea-ce acestea au răspuns energic cu foc. Mai târziu s'au retras.

— Prelegeri numai dimineața în școale populare. În raportul despre starea învățământului, inspectorul reg. de școale din comitatul Nograd arătând, că deja de pe la începutul primăverii nu se mai pot ținea prelegeri aproape în toate școalele populare din cauza că copiii nu cercetează școala la făcut comisiunii administrative a comitatului propunere, ca în școalele dela state primăvara și vara prelegerile să se înceapă la 5, ori la 6 ore dimineața și să se încheie deja la 9

ore, pentru ca preste zi copiii se poată fi luați de părinți la lucru fără ca prin aceasta să neglije cercetarea școalei. Comisiunea s'a declarat de acord cu propunerea.

— Români lăudați. Revista „Mercure de France,” care apare la Paris publică în ultimul său număr o interesantă cronică asupra „Literaturii române” de către Marcel Montandon.

În acest articol autorul studiază scrierile „Sate și mânăstiri din România,” „Pe drumuri depărtate,” „Manase” și „Trei-zeci ani de teatru”.

— Edison și radiul. Celebrul-inventator Edison, interogată asupra importanței recentelor descoperiri științifice, a emis părerea, că radiul, a cărui raritate face studiul atât de greu și de costisitor, va putea deveni într-o zi tot atât de ieftin ca și carbunele, și că aplicațiile lui vor fi incalculabile.

A mai adăugat, că consideră telegrafia fără fir ca cea mai minunată invenție modernă. Crede că va avea nevoie încă de mari perfecționări, dar că timpul nu e departe, când se va putea întrebuința telegraful fără fir între New-York și Londra, trimițând 20 de mesageri de odată.

— General Dragomirov în agonie. O telegramă din Petersburg spune, că Dragomirov, unul din cei mai distinși comandanți ai Rușilor e în agonie. S'a distins în războiul româno-ruso-turc din 1878, în care a câștigat multe lupte, vreme îndelungată a fost comandantul militar al Poloniei ruse și a dezvoltat multă energie fortificând hotarul apusean al imperiului. La izbucnirea războiului ruso-japonez el fusese ales comandant suprem și numai din cauza de boală n'a putut pleca. Declarațiile lui referitoare la armata rusă, făcute către sfârșitul anului trecut au produs senzație. El a zis adevărat, că cine cunoaște pe comandantul rușii, n'are să se mire de învingeri e Japonezilor.

— Bibliografie. Cu obiectivitate elegantă și pricepere au scos harnicii redactori dela „Luceafărul” și numărul cel mai nou. Conținutul e următorul: Membrii academiei române (Onciul Mrazec și Dr. N. Marinescu); Iubirea mea: Maria Cuntan; Moș Cerbu: I. Ciocărlan; Călătorii în Grecia: Dr. G. Murnu; La „badea George”: V. Cioflec; La Putna: G. Tutovean; Cronică; Dări de seamă și notițe bibliografice.

— Omorul din Bologna. Se scrie din Torino: Apărătorul contesei Linda Murri, avocatul Gozzardi în două ședințe a ținut vorbirea de apărare, fără ca să și gale, ce avea de spus. Fără apucături oratorice înșirând simplul cronologia faptelor și comentându-le a încercat a combate afirmațiile acuzei. A vorbit mai întâi de dispoziția

și poziția dușmănoasă a ziarelor față de Linda Murri. — Dar și procurorul a cercat să o pongiască, că ea ar fi fost urzitoarea și conducătoarea ucigașului complot, deși oamenii, cari au văzut-o și trăit cu ea după omor n'au observat nimic așa ceva. Încercările de intoxicare sunt de asemenea scornituri, fiindcă s'a constatat în spitalul San-Lazzaro, că totul a fost o închipuire navă și că el suferea de boală de stomac. S'a dovedit, că otrăvile, cocainul, morfiul și altele, ce s'au aflat la locuința ei, le folosia pentru micșorarea durerilor și doctorul Secchi poate ști, că cu curajo nu poți omorî pe cineva. — Iși va continua vorbirea în ședința viitoare.

— Mamă care a omorât șapte copii. Se scrie din Berlin: Zilele trecute a fost arestată în Wikovischen muncitoarea Gennat, bănuită, că și-a răpus copilul. În decursul cercetărilor s'au eșumat încă cinci copii omorâți cu acid arsenic. Cadavrele celorlalți doi copii nu s'au aflat. După omortrea fie-cărui copil se muta în altă parte, așa că copiii au fost înmormințați în cimiterii diferite.

— Mulțumită publică. Pentru fondul „Mesei studenților” din Năsăud au mai contribuit: Dr. Vasile Pahone, avocat în Bistrița 100 coroane; Iosif Luchi, Dr. P. Tanco și Ign. Seni, ca liquidatori ai societății Hebe 100 cor.; tot aceștia au donat pentru ridicarea la gimnaziu a unei colonne meteorologice 379 cor. 54 bani: Ioan Balago preot 5 cor.

Pe lista dlui protonotar Dr. Leon Scridon au contribuit: dl Samuil Poruțiu, cons. min. în penziune 10 cor.; d-na Valeria Nan, 20 cor.; d-na Elena Iarda, 2 cor.; Iuliu Chitta, inv. 2 cor.; Valeriu Poruțiu 5 cor., G. Curtean 2 cor., St. Poruțiu 1 cor., Emilia — 40 bani, Leon Monasterian, Preda Gyula, Löbl Mendl, Onișor Mihail, Budușan Mitru, Stolzenberg Fr., Gondosch I., Sárosy Dezső, Frühm Toma, Wagner A., Stierl György, Höhr Vilmos, Dörr Károly, Horeth Márton, Rosenfeld A., Horeth Martin, Keresztes Emil, G. Matheiu, Hajnal Ioachim, Prall János, Zehschnotzlor M., Bertleff & Paulini, Gottstein K., D. Roman, Kallus V. Klein, Dr. I. Brecher, Pipa G., Chaim Sp., Speter Koppel, Al. Duceș, Pahone inv., Czifek S., Schiffbäumner V. și jesi L., câte 1 cor., Goldstein V. Herczeg, mosy L., Cl. Anisiu, Izsák Izsák, Stössel Lpót, Weisz Ignacz, Dr. Nusbechür, Jámbor Adolf, Scheirich K., G. Cira, Adolf Grünfeld, Garabet Balint, Brecher David, Godel Salamon, Halberg Em., Kirz Samu, Dr. Budacker, Rohrlieh Ede, Schulcz Vilmos, Redlich Salamon, Dr. Kelp câte 2 cor., Lani Godofred, Takács K., Scurtul Ilie, Al. Roșu Lajovits Lazar câte 3 cor., I. Blumen-

O călătorie pe Dunăre.

De Petru Vancu.

(Urmasie și fine).

După atâtea cotituri și învârtituri abia și-ai venit în fire, când colo alta surprindere: măestoasa Dunăre pare-că dispăre. În calea ei sunt munți giganti a căror piscuri se perd în nori, iar coastele lor piezișe, de un alb orbitor, amenință cu moarte pe cine ar vrea să se apropie. Dunărea e silită să se închine și să se plece pe la picioarele lor, iar ei din grație o strâng în brațe și o fac subțirică, abia de 1000—1500 metri de lată. — Aceasta e strămoșoara „Cazan”. Apa se isbește cu furie să-și facă lărgământ, dar nu poate de stâncile puternice cari se înalță din apă ca doi pereți, nelăsând nimica loc ca să treacă cineva pe marginea apelor.

Cum vor fi lucrat românii la „drumul lui Traian”, care se vede tăiat de alungul stâncilor de pe malul drept și la care tot de alungul ca să fie mai larg și mai ușor de comunicat — s'a adăugat un pod de lemn a cărora grinzi erau înfipite în pereții stâncilor și de desupt spriginite cu alte grinzi tot în stâncă așezate și a cărora loc de spriginire se vede și acum foarte bine, — nu mai e! au știut și voia cea mare de a cuprinde bogăția nepomenită din țara Dacilor?!

Pasul Cazan e din 2 părți, partea de sus dela intrare, până la Com Dubova, cam 4 kil. lungime și din jos de ea (după un șes mic cam de 2 kil.) partea a II-a care e lungă aproape 5 kil. Munții, care o mărginesc, sunt de construcție geologică curioasă: cei din partea stângă din granit și toachit, (cel puțin culoarea petrei de departe

asa se vede). Aici pe partea stângă sunt o mulțime de peșteri între cari cea mai mare poartă numele gener. Veteranii, care de aici au dat mai de multe ori piept cu hordele turcești pe la anul 1692. Tot de aici au purtat lupta contra Turcilor, pe la anul 1788 ostașii români din regimentul de graniță și despre vitejia lor se află și o tablă comemorativă.

Multe sunt tainele trecutului și abea din umbra vremilor de mult trecute se mai vede câte un semn de glorie străbună, între acestea e și una dintre „tabulele Traiane” ce a mai rămas întreagă — lăsată în stâncă de pe malul drept dela capătul strămtorii vis-à-vis de comuna Ogradena.

Pe întreg țărmul stâng al pasului Cazan, drumul care duce, încă e tăiat în peatră după modelul celui din dreapta, cu aceea deosebire, că e mai mult tăiat în stâncă, iar de către Dunăre are barieră de peatră lucrată frumos. Aici se află 2 table comemorative, una în memoria lui „Széhenyi” care a inițiat și condus prin anii 1830—40, lucrările amintitului drum și a doua din 1890, în memoria facerii canalelor sau spargerea drumului navigabil printre cataracte.

Dela Cazan în jos, se deschide altă lume. Munții devin mai atrăgători, lăsând coastele să se aplece în luncă, cu livezi frumoase, presărate cu comune curățite și destul de bine situate, având pe mijloc cursul argințiu al Dunării scaldat în lumina soarelui de vară. — Obosit nu știu cât de tare, aici omul se recrează, uită de toate greutatețile, părându-i-se c-a ajuns la o viață nouă care-l face să uite de mizeriile lumii.

După o călătorie lungă, de 120 chil., făcută pe cursul Dunării, am ajuns la ultima stațiune, la Orșova, un opid foarte drăgălaș dar cam cos-

molit, perzându-și de mult adevăratul colorit românesc ce l-a avut mai înainte.

Josul Dunării, spre granița României, apare și mai pitoresc. Dunărea pare mai lată și cu mers mai a lene, căci e împedecată calea de insula „Ada Kaleh” iar dealurile și munții cu forme frumoase, par-că arată altă lume, după cum de fapt așa și este, căci de aci se începe adevărata lume românească, dar, unde nouă nu ni-e este ertat să trecem, fără „bilet de intrare” ce neavând a trebuit să m înghitesc dorul și să rentorc acasă la al mei.

Ca să ajungi din Orșova — la Arad, trebuie să faci bună cale, să treci peste multe căi și văi. — Deși am făcut încă odată această cale, totuși monumentele mărețe — reminiscințele trecutului depărtat — văzute încă odată, au trezit mai tare dorul de a cunoaște și mai bine aceste ținuturi. În lipsă de o istorie, care să descrie și enareze toate cu de-amănuntul, trebuie să ne îndestulim cu ce vedem și auzim despre unele și altele.

După o fugă bună trenul ajunge la stațiunea Topleț. În calea sa însă are să treacă pe lângă rămășițele unui „apaduct roman”, care pe o bună întindere — după atâtea veacuri — e bine conservat și ne face să admirăm arta și iscusința vechilor stăpânitori ai acestui loc. Istoria, bazată pe descoperirile cele multe, de monete, statueti, arme etc. dela „Băile Herculanee” ne asigură, că monumentul acesta e zidit pe templul lui Traian și susținut și de alți caesari, până când au venit hordele barbare de au smuls dela brațul Romei această provincie frumoasă. Unii susțin tradiția, că Turcii — pe când erau la culmea puterii, pe aici voiau să schimbe cursul Cernei. Ca-

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că am cumpărat și voi conduce eu

BRUTARIA LUI FISCHER SAMU

pregătind în fiecare zi chifli albi, proaspeți, pâine albă, pâine neagră și de seară, pâine gracham veritabilă, chifli după amieux și pâine de casă pregătită foarte ales, frumos și cu bun gust.

Cu stimă **Leicher Frigyes Deák-Ferencz-u. 16.**

Cel mai mare magazin de haine gata pentru dame și copii.

ARAD, Szabadság-tér 3 szám.

Din cauza sezonului înaintat
mare a sortiment de

bluse din delen frances buc. dela fl. 2.50
din zefir englez . . . fl. 1.50
bluse de pânze brodate „ „ fl. 3.—
cele mai fine bluse de matase „ fl. 6.50

Fuste elegante, capoturi de creton, batist și delen în cel mai modern fason. - - cu prețuri reduse. - -

Cu stimă

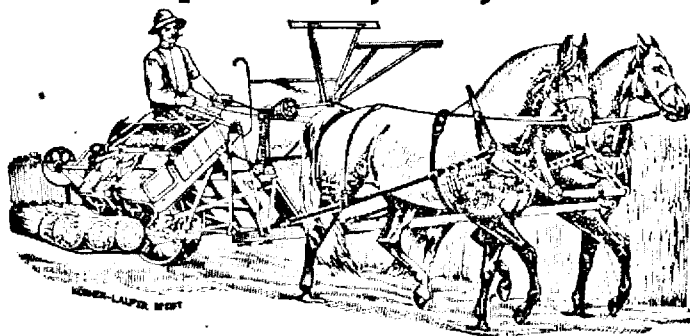
WINTERNITZ JENŐ,

ARAD, Szabadság-tér 3 szám

Expediții de poștă în toate direcțiunile.

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 59.



mașini de cosit, de secerat și legatsnopi, construcția cea mai nouă.
mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini executate solid și trainic.

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință. 490

ARAD, Tipografia George Nichin.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștința că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America

mașini în plăcinta posibilă a produce și servi pe onora

o o o cu tot felul de mașini agronomice

din material de prima clasă și pe ling

o—o—o țurile cele mai avantajoase o

— In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat-nutret la vite, pluguri (Seltană), prese de vin, pompe precum și alte articole nitărie și instalațiuni de mori, joagăre și țigării miel și în cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în mașinăriilor sus numite.

— Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mabor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât materialul cel mai bun.

— Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lingă serviciu cinsit o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și str

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mării
Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte iefti.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culna și sămăr

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utcza 33. sz.

Meșter zidar cu diplomă.

Intreprenor de zidiri.

PFEIFFER SÁNDOR

Cancelaria în Arad, str. Török-Gabor No. 2.

la tot felul de lucrări de zidărie, precum:
case de închiriat, case particulare, vile și alte,
în ori-ce stil, în provincie și loc.

Edificări de ghetării, elevatoare, magazine, grajduri ș. a., în stil american și de alt soi, precum și transformări de case, colorări și decorări de fațade, svintarea pereților umezi, ș. a.

Esoperează cele mai mari împrumuturi
— — — pentru edificări. — — —

ATENȚIUNE !

Aduc cu stimă la cunoștința on. domni ca mi-au sosit stofe noi pentru vară și primăvară, fabricații maghiare, engleze și franceze.

Iau responsabilitatea pentru cei mai bun croi. Rugând pe on. public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu toată stima

SCHNEIDER JÁNOS

croitor barbătesc

Aulich Lajos-uteza 19 szám.

Schimbarea atelierului meu de căruțarie SZILÁGYI SÁNDOR

căruțier, Arad, Kossuth-uteza 65 sz.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din Arad și jur, că prăvălia mea de căruțe existentă din anul 1887, mi-am transpus-o în piața Kossuth-ut. nr. 65. — Primesc ori-ce lucrare de felul acesta, lucruri noi și transformări, poleituri, acoperișuri cu prețurile cele mai moderate. — Cerind și de acum înainte sprijinul on. public, semnez cu stimă

Szilágyi Sándor, căruțier.

S'a deschis! BAZAR PARISIEN

Am onoare a aduce la cunoștința cumpărătorilor și cercurilor mele, că reintorcându-mă din străinătate mi-am redeschis fostul

Bazar de Paris Versitz

I-am aranjat cu obiecte care de care mai frumoase din străinătate și l'am mutat pe piața Andrassy, palatul Fischer Elis.

Aduc totodată la cunoștința onor. public ș'aceia, că la mine negotul francez este mai ieftin cu 3'-40 la sută ca în alt loc altele.

Mare asortiment de bluze și rochii brodate, de pânză, mătase și batist; panglică în toate culorile posibile; dantele veritabile și cu un cuvânt toate obiectele de pahul acesta.

Broderii de Lion pentru trusouri!

Cu deosebită stimă

KELLER VILMOS

Atelier f. tografic aranjat din nou

prețuri reduse și fotografii bune.

Pentru fotografierea copiilor, atelierul meu e admirabil aranjat; fotografiez gratis familii și tablouri-grupe.

După fotografiile cât de vechi precum și nouă, pregătesc artistic

tablouri în platină cu preț ieftin.

Binevoitorul sprijin al p. t. publicului îl cere

Sziklay Péter, Szabadság-tér 16. (Palatul Domány).
fotograf.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuintarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparatii, ca:

Cremă de lacrimioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spapun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela Andrassy-tér și Petőfi-n. Arad.

feld, adv. 4 cor., biserica gr.-or. ein Bistrița, Ci-
ril Negruț, capelan în Bistrița câte 5 cor., Rohr-
lich & Brechar, 6 cor.; N. N., 60 bani, Petru
Istrate, P. Echim, M. Godel câte 40 bani, Dr.
George Linul, fișcal comit. 100 cor., Ioan Ghetie
dir. gimnaziului 100 cor., Zaharie Bulbuc, preot
în Măgură 40 cor.

Primească toți acestia binefacători ai *Mesei*
studentilor din Năsăud, sincerele noastre multu-
mire pentru generosul sprijin, ce au nevoie de a da
umanității noastre instituției.

Năsăud la 5 Iulie 1905.

Direcțiunea gimnazială.

— În fie-ce zi se poate căpăta bere proas-
petă de Schwehat și mîncări admirabile în res-
taurantul lui Kovats și Novotny.

Impresiuni dela examene.

(Urmare și fine).

Ca de încheiere observ. că ceea-ce am
zis, n'am făcut din rea intențiune nici din
măgulire pentru nime, ci din simplul motiv,
că doresc, perfectă înaintare a neamului din
care fac parte; doresc ca cei slabi și inapo-
iați să ia pildă pe cei buni și harnici, ear
aceștia — fără deosebire dacă sunt onora-
tiori, plugari ori măestrii — să nu se prea
încreadă în cumînțenia ori vrednicia lor, ci
să meargă tot înainte.

Din experiența destul de lungă de mai
mulți ani — am putut esperia, că poporul
nostru în cele materiale nu e așa de rămas
îndărăptul altor neamuri, ba tocmai câștigă
mult, dar greul păcat este, că, neavînd de-
stulă cultură, nu știe griji de ce are, căci
de loc nu are mai mult de cât cere trebuința,
apoi, ori prădează bani și face lux, ori se
ceartă cu frații și atunci procesele mistuesc tot
câștigul, ba mulți se aruncă în fundul băn-
cilor și ridică bani cu miile — însărcinân-
du-se averile — numai ca să-și poată răz-
dă unul asupra altuia și, acest mare rău,
care e mai nimicitor de cât toată cutropirea
străinului, ar trebui să-l vadă oamenii no-
stri... cu deosebire cei chemați, cari sunt
puși în frunte și cari se numesc conducă-
torii poporului. Dacă poporul nostru fără
deosebire de poziție va perde, în datorit fă-
cute pentru ceartă și plăceri, averea ce o

are, va rămănea calic — pe la ușile altora
servitor — ear apoi din praxă știm, că cu
calicil (sărantocil) nime nu sta de vorbă.

Deci fiecare la locul sau, cum am zis
mai sus în unul din numeril trecuți și
să ne punem toată truda la împlinirea
datorinței, care ni-e pusă înainte. Cei slabi
să nu despereze, să nu-și peardă curagiul,
ear cei tari să nu creadă că e destul să
privească la alții cum lucră, ci să lucreze și
ei mai departe. Petru Vancu.

Cronică judiciară.

§ *Femea falsificatoare de bani.* Sâmbata a
fost osândită la 3 luni temniță văd. lui Ioa
Poduba din Lipova, pentru-că a izundat pră-
văliile din Arad cu monete false de câte 10 și
20 fil. Acuzată a fost în negațiune, dar mai
mulți martori au fasonat agravant pentru dânsa.
A apelat contra sentinței.

§ *Dascăl — bancher — delicuent.* Era în-
vățător *Müller Lajos* într'un biet sat slovac din
Ungaria de sus. Poporul însă încetul cu încet
a tot emigrat în America, până ce într'o
bună dimineață *Müller Lajos* se pomenește că
numai are cui să propună: satul întreg emi-
grase. Ce putea el să facă acum? S'a luat și
dânsul după sat. În America însă a acățat dă-
călia în cuiu și s'a apucat de un lucru mai ren-
tabil: s'a făcut bancher. Sitenii lui își duceau
cu toții crețarii economizați în banca fostului
lor învățător. Dar *Müller* a abuzat de aceasta
încredere și defraudând 4000 de Coroane din
banii bieților oameni s'a reîntors în Ungaria.
Autoritățile din America au dat, ordin de de-
ținere împotriva-i și poliția a și pus mâna pe
el în Budapesta. Sâmbătă a fost apol înaintea
judeului de instrucție, unde după scurtă înves-
tigare, și-a mărturisit păcatul.

§ *Rețeta veterinarului.* *Szilágy György*,
veterinar la regimentul de husari din Dobrița
merser cu încă doi prieteni la *Brihán Sándor*,
econom cu bună stare din Hujduhadház. *Brihán*
i-a primit cu deosebită afabilitate oaspeții dâ-
ndu-le de mîncare și de băut.

Veterinarul însă s'a îmbolnăvit de multa
mîncare și băutură, a scris o rețetă și a trimis
după medicamente. Dar în loc ca medicamen-
tele să-l ajute, a doua zi l-au dus în groapă.

S'a pornit deci cercetare, în decursul că-
reia a eșit la iveală, că medicamentele au omorât
pe *Szilágyi*. Rețeta conținea prea mare doză
de opiu, ceea-ce spîterul nu trebuia să-l dea.

asertiuni sunt mai adevărate, istoricul adevărat
le va ști spune.

Mai sus cu ceva, riușețul Cerna rămăne la
partea dreaptă dimpreună cu drumul artistic ce
duce la „băile herculane“ iar trenul urcă spre
orașul Mehadia, (sau Meedia cum îi zice po-
porul). Aici pe un deal din fața comunei, încă
se află ruine de astfel, care verosimil vor fi ră-
mășițe de tot vechi. De aici apoi trenul urcă
dealuri înalte: trecând prin mai multe tunele și
peste văi adânci, pe poduri măiestrite ajunge la
culmea unde se află stațiunea numită „poarta
orientală.“ De aici apoi o ia la fugă nebună pe
culmea munților și a dealurilor în jos, trecând
pe lângă comune și orașele frumoase — toate
comunități de graniță — și apucând pe valea
Timișului spre Caransebeș și Lugoj, iar de aci pe
șesul întins către Timișoara și Arad.

Cunoscând omul, ocupațiunea locuitorilor
dintre Orșova și Caransebeș, sau mai bine zis a lo-
cutorilor din munții bănățeni, se înfiorează când
își aduce aminte, că 1/2 dintre ei poate lucră în
sinul pământului, la mușea ciocanelor și vârful
cuțitelor ca să-și câștige o bucată de pâne pentru
ei și familie. Ce îngrozitor trebuie să fie a te
scobori într'un abiz, de unde nu știi, că mai
poți scapa viu ori ba?! Și aceasta cu atîta mai
dureros, când se știe că în timpul din urmă ca-
strofele sunt dese, iar cei nenorociți sunt din
neamul tău, pe care nu prea bagă seamă cei
cari îl exploatează puterea și viața... Serman
sătean român! mult loc și au câștigat strămoșii
și și-au lăsat să-l moștenești, dar alții au folosul
lui, de nevoie al fost silit să-l cedezi străinului,
care te împunge în coaste. Munții cei întinși cu
bogăția de pe ei și din sinul lor, partea cea mai

mare; pământurile toate adăpate de apele Be-
gheiului și a Timișului unde îți creșteai hrana
ta, — azi sunt culcușul străinului: adus la ușa
ta, fără voia ta.

Să-ți fie de bine, — așa cum îți e și ție
când n'aj mîlai! Iar celor cari i-au adus în spa-
tele tale, să le umble norocul ca și străinilor
dela ușa ta și în anii din urmă.

Românii din comunele Toracul mare și mic
sunt următorii acelor, care — pe timpul când
se colonizau Nemții pe la noi să facă „Deutsch-
land“ — au fost luați cu forța din comunele —
azi nemțești — de lângă Murăș și de lângă Ti-
mișoara și duși în mlaștinile Begheiului și a
Tisei — să piară. Norocul lor au hotărât însă,
ca să nu piară, ci să formeze două comune pu-
ternice, care fac fală comunelor românești, avînd
locuitori harnici și avuți.

Ori ce va face omul — poruncitor — e
înzălar, ca toate întâmplările din lume se petrec
după o regulă, dela care nu este abatere, ori și
cât s'ar zdrobi cel puternic ca să domineze peste
cei slabi și neputincioși, silința lor află pedecl
în „legea firii.“ *Un „ce“ ascuns este în lume,
care supune oamenii vremilor și puterea voinții
lor o mîrginește, de unde se poate deduce, că le-
gile firii nu se pot s'îmbră, ori și ce silința își
dă omul.* P. Vancu.

Anechote.

Rîndul Regele *Frideric* întrebă pe un pagiu,
dacă li-se dă cânilor regulat de mîncare. Acesta
răspunse: „Mai întâiu D-Ta, după aceea cânil, apol
eu“. Răspunsul acesti laconic plăcu regelui; mai
târziu chemă pe pagiu la sine și îi zise: „Mie
cafea, cânilor pâne și ție acești 100 Fridegedori“.

Procuratura a tras deci la răspundere pe
adjunctul de spîterie din Haház *Papp Miklós*,
că din negrije a pricinuit moarte de om. Tri-
bunalul regesc din Dobrița zilele trecute a adus
hotărâre în chestia aceasta.

Papp a spus, că el a crezut, că rețeta de-
rivă dela *Kabás István* ear faptul, că scrisoarea
a fost așa de neingrijită, și l-a explicat așa, că
el a crezut, că *Kabai*, veterinarul din Haház
e undeva la pustă.

Papp a fost achitat.

§ *Copil ucigaș simbrias.* Un omor înfo-
rător s'a întâmplat în comuna Székely-Keresztur
Sâmbătă dimineața, între oarele 6—7. Copi-
lul proprietarului de pământ *Per József* a o-
morât cu revolverul de pe fereastră pe pluga-
rul bogătan *Szentgyörgy Tamás*. El a fost pus
la acest omor de tată-sau. Acesta adecă pentru
niște comasare era foarte mâniat pe *Szent-
györgy*, l-a pus deci pe fiu-său să-l omoare, ear
el în timpul acesta s'a ascuns la vecini.

Tată și fiul au fost arestați.

Invitări și petreceri.

— Concertul absolvenților de teologie din
Arad, ce se va ținea în Siria mîne, în ziua de Sft.
Petru 29 Iunie (12 Iulie n.) 1905, în sala „Casei
Naționale“ are următorul program:

I. 1. T. Lugojan: *Cântări bisericesti*: a) *Unule născut*; c) *Pre tatăl*; c) *Sfânt*. 2. a) Ot.
Neubner: *Azi*. b) *Lachner: Pum, pum*. c) *Wach-
mam: Mai și înc'odată*. 3. C. R. Karrasz: *Ilus-
trațiune română*, executată la pian de d-șoara *Tu-
lia Bogdan*. 4. T. Lugojan: *Căntece populare*: a) *Calea mândrei*; b) *Cu capul pe căramida*; c) *Vrei
nu vrei*; d) *Fă-mă doamne*; e) *Bate doba*.

II. 5. R. Heinze: *Probă de chor*, cvintet.
Persoane: Dirigenții: *Petru E. Papp*, Tenorul I.:
Mihail Cosma, Tenorul II.: *Lazare Iacob*, Barito-
nul: *Zaharie Bulzan*, Basistul: *Silviu Filip* Acom-
paniamentul la pian îl are d-șoara *Tulia Bogdan*.

Prețul de intrare: rîndul I și II de familie
5 cor.; de persoană 2 cor. 3 cor.; rîndul III și
IV de familie 4 cor.; de persoană 2 cor.; rîn-
durile următoare 1 cor.; de persoană. Suprasol-
virile se primesc cu mulțămită și se vor cuita
pe cale ziaristică. — Inceputul la orele 8^{1/2}, seara.

„Nyári tánc mulatság“ vor aranja în 16
Iulie în Szamosujvar o pleiadă de tineri gr. cat.
sub „védnökség“-ul lui *Nemes Sándor*, Anceau
Sándor, Dr. *Ramoncez László*, *Oncs József* și
Todorán Endre Elnök e Dr. *Pordea Gyula*.
Ar merita să-ți arătăm publicului românesc și
pe ceilalți „rendezai“ vre-o 40 la număr tineri
Români, nu-ți vorba de mare speranță. Dar de
ce să nu ne cruțăm cetitorii de un spectacol
atît de abject?

„Reuniunea meserlașilor din Bistrița“ vă
invita la sfințirea steagului Reuniunii și sărbă-
rile ce se vor aranja cu aceasta ocaziune Du-
mînecă în 16 Iulie n. 1905 sub patronatul na-
șelor, doamnelor: *Antonia Belteac*, *Maria Dr.
Ciuta*, *Ana Cutean*, *Ana Dr. German*, *Camila
Dr. Linul*, *Frieda Dr. Login*, *Valeria Manu*,
Mariș Negruț, *Miș Dr. Onișor*, *Ana Dr. Pa-
hone*, *Maria Dr. Popu*, *Raveca Popu*, *Estera
C. Vartic*, *Berta Poruțiu*, *Irma Poruțiu*, *Maria
Dr. Scridon*, *Emilia Serban*, *Iuliana Silași*, *Eu-
genia Dr. Tripon*. Program: 1. La 10 oare
dim. participare la sf. liturgie în biserica gr.
cat., la sfârșit actul sfințirei steagului și baterea
cuicilor. 2. Procesiunea „Reuniunii“ sub steag
până în „Schulterwald“. 3. Banchet festiv la ora
1 d. a. în restaurantul din „Schullerwald“. 4.
Petrecere cu joc în pădure, cu începutul la
oarele 3 d. a. Participanții la banchet să bi-
nevoiască a se anunța la dl *G. Matheiu*, tipog-
raf, (strada lemnelor Nr. 2 etagiu I) până în
14 Iulie). Prețul de intrare la petrecere: pen-
tru membrii reuniunii 1 cor de persoană, pen-
tru nemembrii 1 cor. 60 bani. Bistrița, 1 Iu-
lie n. 1905. Comitetul: Dr. V. Onișor, pre-
ședinte. *George Matheiu*, vice-președinte. *Teo-
dor A. Bogdan*, secretar. *Vasile Lungu*, cassar.
Ioan Horhondar, controlor. *Cornel Horgoș*, bi-
bliotecar. *Pavel Beușan*, *Ioan Morariu*, *Ioan
Moldovan*, *Ioan Murășan*, *Alexandru Cilica*,
Gregoriu Popu, *Pavel Butuc*, *Vasile Murășan*,
membrii în comitet.

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului „Tribuna“ interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einem Patriotem«

Broșura aceasta scrisă nemțește este menită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

La administrația ziarului „Tribuna“ se află de vânzare „Amicul Poporului“ îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuculescu, pretor. Prețul 1 cor. plus porto 10 fileri.

Carte de citire pentru școlari. De Virgil Onițiu, director gimnazial în Brașov, a scos la lumină acolo, în editura librăriei Ciurcu, o carte didactică intitulată: „Carte de citire, pentru clasa I și II gimnazială și reală, pentru școlile superioare de fete și institutele pedagogice. Cartea cuprinde următoarele capitole: I. Basme sau Povești; II. Legende, tradițiuni și credințe populare române; III. De ale vechilor Greci și Români; IV. Din istoria Ungariei; V. Diverse; VI. Aduș, Cum să ne păzim sănătatea și regulile ortografice ale Academiei Române. În oate capitolele sunt reproduse o mulțime de bucăți literare de ale scriitorilor români, potrivite pentru școlari. Prețul 3 coroane.

„Minerva“ institut de arte grafice și editura București. — 6, strada Regală, 6. A apărut: Istoria Românilor în chipuri și icoane de N. Iorga. Prețul: lei 250. De vânzare la toate librăriile.

ECONOMIE.

Arad, 10 Iulie.

România la expoziția din Liège. Revista oficială a expoziției din Liège, care apare sub titlul de „Liège-Exposition“, dă în numărul său dela 18 Iunie informațiile următoare cu privire la participarea României la această expoziție.

Pavilionul României este situat pe cheiul Masiva, lângă podul suspendat; el este construit în stil românesc și are o înfățișare cochetă și elegantă

Guvernul român neparticipând în mod oficial la nici o expoziție, și aceasta din principiu, participarea României a fost organizată de „Societatea exploatare și fabricanților de petrol“. Această societate ocupă o instalațiune foarte importantă; ea nu espune, se înțelege, petrol, dar' pune sub ochii publicului o serie foarte completă de tablouri de planuri și diagrame, care demonstrează progresul constant al industriei petrolifere în România.

O altă instalațiune, care deși dintr'o ordine de idee diferită, va atrage foarte mult atențiunea vizitatorilor, este expozițiunea costumelor române făcute de societatea „Furnica“. Aceasta societate este o asociațiune filantropică pusă sub patronajul M. S. Regina României în scopul de a face productivă munca țărâncelor române.

În fine, speciamentele de diferite specii de tutun trimise de regia guvernamentală nu sunt lipsite de atracție pentru numărșii fumători, cari parcurg expoziția.

Instalațiunile, de cari vorbim sunt toate situate în etagiul pavilionului; jos se află un excelent restaurant român.

Expoziția română se află pusă sub supravegherea unei înalte comisii: una care rezidă în București și alta care rezidă în Belgia.

Congresul de petrol. La Liège s'a deciz ca viitorul congresul internațional de petrol să aibă loc în 1906 la București.

Ținerea congresului internațional de petrol la București va fi privilegiu bun pentru a se face cunoscut străinătății bogăția terenurilor petrolifere ale României.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 10 Iulie. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 chgr.)	15'52—15'54
Secară pe Octombrie	12'64—12'66
Orz pe Octombrie	11'23—11'38
Cucuruz pe Iulie	15'10—15'12
Cucuruz nou 1906	10'72—10'74

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15'40—15'42
Secară pe	12'54—12'56
Ovăs pe Octombrie	11'24—11'26
Cucuruz pe Iulie	15'16—15'18
Cucuruz nou 1906	10'68—10'70

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chgr. 139—140 fil; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chgr. — fil; tineri grei în greutate peste 320 chgr 140—141 fil; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klg. 142—143 fil.; mijlocii părechea 240—260 chgr. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 kgr. 142—143 fil.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Stoia inv. Orlát. Abonamentul espiră la 15 August a. c.

Abon. Nr. 504. Abonamentul e achitat până la 15 August.

Convocare.

Onorații membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de pe teritoriul despărțământului Abrud-Câmpeni, precum și binevoitorii acestei instituțiuni, sunt invitați a participa la adunarea cercuală a acestui desp., ce se va ținea în comuna Aibac la 2 August n. 1905, la 11 ore a. m. în biserică eventual în edificiul școlii.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării prin direcțiunea despărțământului.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportulul cassarului și stabilirea bugetului pe 1906.
4. Rapoartele agențiilor comunale.
5. Alegerea unei comisii pentru aquirarea de membri, încassarea taxelor și raportul acestei comisii.
6. Eventuale disertațiuni, ce se vor anunța conform §-ului 37 din statute.
7. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii“.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
9. Inchiderea adunării și verificarea procesului verbal.

Pentru comitetul cercual al despărț. Abrud-Câmpeni.

Câmpeni, 5 Iunie 1905.

Dr. Basillu Preda,
direct. desp.

Demetriu Gola,
secret. desp.

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern (pe lângă hydrotherapie completă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electrice, massage, electrizare gimnastică suedă dietetică individualizată etc).

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Atunci președintele se ridică din nou și adresându-se lui Miquelez, îi zise:

„Prizonierule, ai fost judecat conform legii președintelui, care nu cunoaște împrejurări ușurătoare. Odinioară ai ucis, ai mai căutat să ucizi, sau chiar ai ucis eri și alaltăieri. Ești osândit la spânzurătoare! D-zeu să aibă mi-ă de sufletul d-tale! Ai un sfert de oră pentru a-l ruga să te ierte dacă te pocăești.

— Mai bine vreau să fiu spânzurat numai decât! bombăni ticălosul.

— Atunci, colonelule, să plecăm, chiemarea noastră este sfârșită, zise șeriful, care înainte de a se depărta spre blockhaus, dete ordine încet locotentului său . .

Câte-va minute după spânzurarea trădătorului Miquelez mica coloană se îndrepta spre blockhaus. În mers colonelul mulțumia șerifului pentru ajutorul prețios ce-i dăduse.

„Fără d-ta, zicea el, eram pierduți!“

— Să nu mai fie vorbă despre aceasta, prietene. Să vorbim mai bine despre ceea-ce aveți de gând să faceți acum.

— Totul era pierdut, fără îndoială, răspunse bătrînul. Puținul ce ne rămăsese a dispărut, dar copiii mei sunt scăpați. Sunt destul de fericit. . .

Cele două tinere fete nu-și putură opri lacrimile apropiindu-se de blockhaus și văzând pe negri ucizi și scaipați ale căror leșuri erau de altcum încunjurate de leșuri de Indieni.

Colonelul însuși nu-și putu stăpâni emoțiunea, când văzu corpul sârmanului intendent Strother, care murise jertfa devotamentului său pentru dânsul și ai săi.

Wash Carrol de altcum arăta o durere egală cu a colonelului, în prezența noului său prieten Strother, al cărui curaj, putere trupească sângele rece și energia îi umpluseră de o adâncă admirare, ori cât de obișnuit era să înfruntă oamenii curajoși și voinici, în toată puterea lor.

La un moment dat, Thornley îi văzu, cu mare uimire, întorcându-se ca spre a nu fi văzut, și ștergând cu vârful degetului două lacrimi, care stăruiau să rămână în colțurile ochilor.

Dar bătrînul traper își stăpâni numai decât emoțiunea. Și zise încet cu voce adâncă, adresându-se colonelului:

„Ai pierdut ceea ce cel mai bun dintre slujitori și o inimă curată. Cât despre mine, am întâlnit în calea mea bărbați curajoși și tari; dar nu văzusem încă unul să-i semene. Oh! afurisitul de Piei-Roșii; îi voi face să-și ispășească această fără-de-lege!“

Apoi depărtându-se, continuă cu vocea sa cam aspră:

„Aidem, prietene! Toate acestea sunt mari nenorociri. Dar trebuie să te mângâi gândindu-te, că puteai pătimi și mai rău! Toți ai d-tale sunt întregi sănătoși. Ai pierdut numai servitorii și sclavii.

Comaradul meu și eu nu vă vom părăsi în asemenea stare, poți să-ți închipuești. De altcum colonelul Hays și soldații săi încă nu sunt oameni, cari să te părăsească aci fără a-ți da o mână de ajutor înainte de a se depărta. Trebuie să încep numai decât lucrările pentru plantațiunile de orez și bambac.

— Ah! dragul meu Wash, răspunse cu tristețe colonelul Magoffin. Numai am brațe de ajuns pentru a încerca să cultiverez orezul sau bambacul. Acești sârmani negri, ce rău am făcut că i-am lăsat de capul lor! Dacă ași fi rămas cu el, poate că n'ar fi fost măcelăriți.

— Nu sunt de aceeași părere, intrerupse brusc vechiul traper. Bine ai făcut, că n'ai rămas aci, era cu neputință. Și dacă ai fi rămas aci și d-ta, urmarea ar fi fost, ca ați fi morți, d-ta și miss Tennessee, și că ați zăcea coala scalpă în mijlocul acestor oameni de treabă. Cât despre ceea-ce s'a întâmplat, mai curînd ori mai târziu trebuia să se întâmple; aduți aminte de ceea-ce îți spuneam odinioară

(Va urma)

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.



Prăvălia de fer și deosebite instrumente

FRATELOR BERTA

(Berta Testvérek)

Arad, Audrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Depozit bogat în fer și marfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătărit de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Babás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneșinuri și briciuri.

Depozit esclusiv „**AHOI**”

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul depozit al lustrului de argint:

VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.



Perlmutter Ignác, prăvălie de sticlărie, porcelan, lămpărie, oglinzi și tablouri, Arad, Lázár Vilmos-u. 3. (vis-à-vis de baia de abur Catalin). Aranjeri de obloane și confecționaro de rame pentru tablouri cu cele mai convenabile prețuri.

GORON GYÖRGY

văpsitor de odăi și colorator

ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu prețuri moderate efectuează văpsiri de odăi, colorări și tapiserii de odăi

dela cele mai simple până la cele mai pompoase.

Bogat asortiment de tapete din patrie și străinătate și tapiserii pentru odăi.

Comande din loc și din provincie se efectuează conștientos.

Cu stima

Goron György
văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

IOSIF HEGEDŰS

Cronometrar, Clasornicar și Gluvergler

Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Esclusiv singur. Clasornice cu precizie. 560

Telefon 96.

Motori „PUCH”

2½ — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Kayser, Singer,

cu prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,

fabricant de lucrări tehnice-electrice

— Arad, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

Sfoară pentru viu.

Magazinul industrial Erdélyi és Bácskai
Reich B. Károly fiul și Comp.

Saci ptu bucate. PONEVI

— Sfoare pentru tutun și
— funii pentru economii.

Materii pentru tapetării se poate
— căpăta soiul cel mai bun.

Sfoară pentru viu.

Antrepriza arădană de comunicație cu automobilul.

Subsemnatul după modelul străinătății și a capitalei, pe baza concesiunii primită prin decizia 12686 din 1905 dela municipiul orașului liber regesc Arad, înființăm pe teritoriul orașului Arad

o comunicație de automobil.

La aceasta, în toate privințele importantă și împlinind o simțită exigență și totodată foarte rentabilă întreprindere, invităm prin aceasta toate clasele publicului orașului Arad. Cetățenii își fac lorși servicii creându-și un mijloc de comunicație repede, sigur și curat.

Obiectul întreprinderii: *comunicație de automobil și susținerea ei.*

Capitalul fundamental constă din 1000 acțiuni a 100 cor. valoare nominală, prin urmare 100,000 cor. Terminul subscrierilor până la 22 Iuliu 1905.

Întreprinderea pornește cu șase trăsuri și deocamdată circulația va fi introdusă pe linia dela gară până pe piața Libertății; în scurtă vreme însă întreprinderea prin o ridicare corespunzătoare a capitalului de acțiuni, se va estinde și pe celelalte linii acomodate ale orașului, ș. a. în Bujac, pădurea Ciala, Pădurice, Aradul nou etc. — La semnarea acțiunilor este a se plăti 10% în numerar de fiecare acție, 4% la 1 August a. crt. și 50% la 15 Oct. a. crt. — Semnarea de acțiuni se face în Arad, la institutele următoare de bănci: »Arad Csanádi gazdasági» tp., »Arad Ipar és Népbank», »Victoria» și în Aradul-nou la »Ujaradi takarékpénztár».

Arad, 10 Iuliu 1905.

Péterffy Antal m. p.

Kohn S. N. m. p.

Rudas Samu m. p.

Vinzare

de **VIN**
in mare și mic,
producțiune *
proprie * din

podgoria Șirlei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Schiller (roșu)	56 „
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Vin roșu vechiu	1.— cor.
Rachiu de drojdii, fabricat pro-	
priu, rafinat și rachiu de	
prune	1.60 cor.
de bucate	2.40 „
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capată la **Quiriní Sándor**
Arad, Aulich Lajos-u. 7 e.

ALIFIA CAMFORATĂ a lui Földes

după cele mai nouă cenețări științifice

in 3 zile face să dispară orice necu-

vățenie a feții, precum și pete, pi-

strui, negel, roșimea feței și a mânilor.

Un flacon mai mare 1 cor. 60 fil.

„ „ „ 1 „ — „

Se poate folosi numai sara; orice săpun
nu-i strică.

Apoteca lui Földes Kelemen, Arad.

Chioșcul Baross!

Duminica d. a. dela ora 5—8
♣♣ in terasa chioșcului ♣♣

musică țigănească

înghețată, cafea rece, beuturi reci
și calde, bere de Kőbánya, vinuri
de podgorie, ape minerale, șampanie, cog-
nae, lipueruri și tot felul de băuturi spir-
tuoase; dejunuri și oșine în fie-ce timp.
Marea sală a chioșcului, o pun
gratis la dispoziția societăților

Cu stimă

WOHLGEMUTH SÁNDOR.

Singurul loc azadan de recreare.
In fie-ce Joi e musică de piață.

Chioșcul din parcul Baross!!

Rog pe oricine să bine-volască a se
convinge ce bine și ce ieftin își poate
procura de la mine ori-ce orologiu și
giuvaericele din argint și aur curat
de 14 carate.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaerșiu.

Deschidere de atelier DE LĂCĂTUȘERIE.

Am onoare a aduce la cunoștința
p. t. publicului, că am deschis cu aran-
jament modern în Flórián-u. 6 e sz.
un atelier de lăcătușerie artistică
și pentru construcție.

Pot efectui tot ce cade in bransa
asta: asortarea edificiilor, pregătire de
cămine, instalare de fântâni cu pompe,
firmelor le recomand portalurile mele,
reparez iute și convenabil.

Pricipiul meu e prețuri s lide, ser-
viciu prompt și consciențios, prin ceea
ce vreau să câștig sprijinul binevoitor
al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t.
publicului român

cu distinsă stimă:

Spanlang János,
lăcătuș.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a. m.
și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE
(HERCULESFURDÓ)

Bozsó József

■ Croitorie întemeiată in 1880. ■

Croitorul regimentului ces. și reg. de husari 12. ~~unilor~~ din ARAD.
Din I-a Maiu în casa Fraților Solymosy, Salacz-utcz.

Liferant de uniforme al mai multor regimente. Croitorul cavaleriei ces.-reg. de gardă.

Grand Prix Paris 1900.

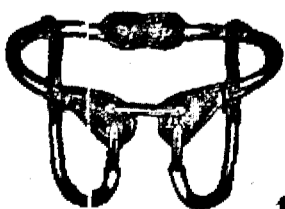
„THE SMITH PREMIER“

Cea mai bună mașină de scris din lume!

Agencia principală pentru comitatele Arad, Csanád, Békés și Timișoara

SOMLO IMRE, ARAD, SALACZ-UTCZA 7.

Mașina se dă și pentru probare in 8 zile fără deobligament.



Prăvănie pentru mănuși și
suspensorii a lui

Hubatschek T.

Arad, Szabadság-tér 20.

In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și
bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea
și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante;
mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare
din materia cea mai bună, fabricate conform indicați-
unilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de
cravate, pe cari le vënd pentru prețuri extraordinar de
echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân
cu respect: **Hubatschek T.**

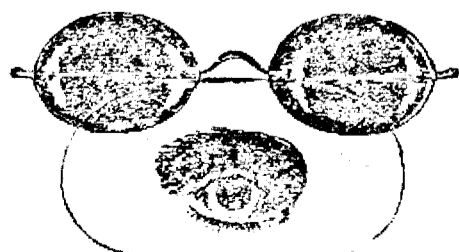
30

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Dieaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui
RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole optice
a lui G. Rodenstock din München

Fără rame!

Sticlă de
cristal, o-
mogenă
foarte stră-
vezie.



Fără rame!

Lipsiți cu
totul de îm-
prăștiarea
deasă ne-
plăcută ara-
mei sticlei.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și pă-
trunzătoare și pentru crățarea forței vizuale.

Singurul reprezentant
557 în Arad și jur

Samuil Dick

orologier și fabricant de
articole optice. Colțul
Străzii Ioan Weltzer.